

สารบัญ

บทนำ บทวิเคราะห์ “พื้นเมืองเชียงแสน	1
ภาคปริวรรต	
ตอน 1 พื้นเมืองเชียงแสน	23
ลาวจงโอบป่าดึกะ	24
ลาวจงสร้างเวียงและสถาปนาพระพุทธศาสนา	26
ลำดับกษัตริย์ราชวงศ์ลาว	31
ขุนเทืองและขุนทิง	34
พญาเจือง	39
พญามังรายประสูติ	45
สร้างเวียงเชียงราย	46
ถาผีสองตนระบายน้ำออกจากหนองคุง	47
บ้านเมืองเชียงคองเป็นที่อยู่ของชาวลัวะมาก่อน	51
พญามังรายออกสำรวจบ้านเมืองเชียงคอง	52
พญามังรายสร้างเมืองเชียงคอง	55
พญามังรายรวบรวมบ้านเมือง	59
พญามังรายวางแผนยึดหริภุญไชย	60
พญามังรายยึดครองหริภุญไชย	63
ศึกพญาเบิกและพญาฮิบา	64
พญามังรายครองเมืองลำพูน	67
สร้างเวียงกุมกามและเวียงเชียงใหม่	68
พญาแสนพูสร้างเมืองเชียงแสน	69
พญาแสนพูแต่งตั้งขุนนางในเมืองเชียงแสน	72
การแบ่งเขตแดนภายในเมืองเชียงแสนและกำหนดผู้ครอบครอง	73
สร้างวิหารวัดหลวง	77
สร้างวัดป่าสัก	78
พินนาเชียงแสนและพินนาเชียงราย	80

เจ้าน้ำท่วมครองเมืองเชียงตุงและรบฮ่อ	82
เจ้าน้ำน่านครองเมืองเชียงตุงและรบฮ่อ	85
พญาไชยสงครามครองเงินยางเชียงแสน	86
พญาแสนพูสร้างเวียงเชียงแสนและกำหนดเขตแดนเมืองเชียงแสน	88
หมื่นเจตดาครองเมืองเชียงแสน	90
ลำดับเจ้าเชื้อสายราชวงศ์มังรายครองเมืองเชียงแสน	91
ขุนนางครองเมืองเชียงแสน	94
สร้างวัดพระแก้วและวัดพระคำ	95
เจ้าสามพระยาส่งเจ้าขุนแสงไปจับไล่ฮ่อออกจากเมืองของ เมืองของขอมอ่อนน้อมต่อเชียงใหม่	98
สถาปนาเจ้าขุนแสงเป็นพระญาสุวรรณคำล้านนา	99
นำพระเจ้าทองทิพย์จากจอมทอง เชียงใหม่ ไปคอนแท่น เชียงแสน	100
การทำนุบำรุงพุทธศาสนาในเมืองเชียงแสน	101
เมืองเชียงแสนสมัยราชวงศ์มังรายตอนปลาย	106
เชียงแสนภายใต้การปกครองราชวงศ์ตองอู	108
วัดในเมืองเชียงแสน	117
เชียงแสนภายใต้การปกครองราชวงศ์ตองอู (ต่อ)	121
ศัพทานุกรม	131
ตอน 2 พื้นเมืองเชียงราย เชียงแสน	149
ลำดับย่อ กษัตริย์ราชวงศ์ลาวและราชวงศ์มังรายตอนต้น	150
พญาแสนพูสร้างเวียงเชียงแสน	152
เขตแดนเมืองเชียงแสนสมัยพญาแสนพู	153
ลำดับกษัตริย์ราชวงศ์มังราย (ต่อ)	155
ล้านนาภายใต้การปกครองราชวงศ์ตองอู	159
ฟ้าสาวัดถิมังทรครองล้านนา	160
นอกเขตแดนปราบล้านนา	162
ตลุนมินปราบล้านนา	164
บันทึกย่อเหตุการณ์ระหว่าง พ.ศ. 2193-2251	165
รายได้จากส่วยแบ่ง 3 ส่วน	168
พม่าจัดตั้งหมู่บ้านต่างๆ เป็นกองกำลังยามวิฤกต	168

แต่งตั้งเจ้าเมืองน่าน	169
แยกการปกครองเชียงแสนออกจากเชียงใหม่	169
เกิดศึกสงครามทั่วไปในล้านนา	170
พม่ายกทัพมาปราบเชียงใหม่	172
ส่วยเชียงแสนสมัยพม่าปกครอง	174
พญาแพรมังไซและพญาของฮ้ายกองสวามิภักดิ์สยาม	176
จุดหมืองรอบเวียงเชียงแสน	178
ราชาจอมหงถูกนำตัวไปอังวะ	178
สงครามขับไล่พม่าออกจากเชียงแสน	179
เขตแดนเมืองเชียงแสนสมัยพม่าปกครอง	180
การจัดเก็บภาษีสมัยพม่าปกครอง	184
สร้างวัดป่าสัก	185
ทานผลประโยชน์ให้วัดป่าสัก	188
ที่มาของชื่อ “แสนพู”	190
พญาคำฟูครองล้านนา	191
ท้าวแสนเมืองมาและท้าวสามประหยาสร้างพระเจ้าตนหลวง	191
สร้างวัดพระครู	193
เขตแดนที่ตั้งตาเหลวขุดบ่อเหล็ก	196
สร้างวัดพระคำและวัดพระแก้ว	197
ตลุนมินแต่งตั้งขุนนางและกัลปนาที่ดินให้วัดตามจารีตเดิม	199
สร้างวิไชยอาราม	200
หนังสือพื้นเมืองเชียงราย	202
เครื่องสูงสมัยพม่าปกครอง	204
พินนาและเขตแดนเมืองเชียงราย	205
ฟ้าสุทโรปราบล้านนา	207
ต้นตระกูลเจ้าเมืองเชียงราย	208
การปกครองเมืองเชียงราย	210
ลำดับผู้กินเมืองเชียงราย	211
ศัพท์านุกรม	213

ตอน 3 กำมะเกล้าเมืองเชียงแสน	225
เมืองเชียงแสนในสมัยพม่าปกครอง	
(พญาหานครเมืองเชียงแสน)	226
เจ้าฟ้ากรมครองเมืองเชียงแสนและแต่งตั้งสมณศักดิ์	227
การทำนุบำรุงพุทธศาสนา	228
ลือ แมน มารบเชียงแสน	229
พญาองค์คำโถมตีเชียงแสน	230
ลาวโถมตีเชียงแสน	231
แกวมารบเชียงแสน	231
พม่ายกทัพมาล้อมเชียงใหม่	232
กษัตริย์พม่าแต่งตั้งเจ้าคำปิวกินเมืองเชียงแสนเชียงราย	233
พม่าตีเมืองเชียงใหม่แตกเป็นครั้งที่ 3	234
ทัพยี่ช้างครองเมืองลำปาง	235
พม่ายกทัพมารบเมืองลำพูนและเลยไปรบอยุธยา	235
เจ้าคำปิวเจ้าเมืองเชียงแสนหนีไปพึ่งฮ่อ	236
พม่าตั้งเจ้าใหม่หน่อคำเป็นเจ้าพันนาขวา	237
พม่าไปรบลาวล้านช้างและเวียงจันทน์	237
ทำนุบำรุงพุทธศาสนา	238
พม่ารบกับฮ่อ	238
พญาจ่าบ้านสวามีภักดีสยาม	239
พระยาสุรสีห์ตีเมืองเชียงแสนสำเร็จ	240
พระยาสุรสีห์ถอยจากเมืองเชียงแสน เชียงราย	240
พระเจ้ากาวิละกวาดครัวเชียงแสน	242
พม่าปกครองเชียงแสน	242
เมืองเชียงแสนแตก	243
พม่าล้อมเวียงป่าซาง	244
สงครามทำให้ชาวเชียงแสนหนีออกจากเมือง	245
กองทัพล้านนา ยกไปรบกับพม่าที่เชียงแสน	246
นำคัมภีร์พุทธศาสนาจากเชียงแสนไปอังวะ	246
ราชาจอมหงถูกจับส่งไปอังวะ	247

กษัตริย์พม่าประทานเครื่องสูง	249
ราชาจอมหงมาครองเมืองสาต	250
จับราชาจอมหงและกวาดครัวเชียงตุงมาเชียงใหม่	251
กองทัพของลาว ไทย และล้านนาร่วมกันรบพม่าที่เมืองเชียงแสน	252
กองทัพลาวตีเมืองเชียงแสนของพม่า	252
ลาวตีเชียงแสนไม่ได้ ถอยหนีไป	254
กองทัพเจ้าเจ็ดตนตีเมืองเชียงแสนแตก	254
กวาดครัวเมืองยอง เมืองกาย	256
ตั้งเมืองลำพูนดั่งเก่า	256
กวาดครัวสิบสองพันนา	257
พระยารธรรมลังกาครองเมืองเชียงใหม่	258
คำทำนายเกี่ยวกับเมืองเชียงแสน	258
ศัพทานุกรม	260
บรรณานุกรม	263
ดัชนีค้นคำ	268